

## ΜΕΡΟΣ Δ' :

### Η ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΠΗΓΗ ΑΙΣΙΟΔΟΞΙΑΣ: Η ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΤΑΞΗ ΤΩΝ ΝΟΤΙΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΩΝ ΜΝΗΜΟΝΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΟΥ

«Όλα τούτα όμως έχουν και μια αισιόδοξη όψη. Δηλαδή: αν κοιτάξεις τον κόσμο από τις χαραμάδες μας, ποτέ δεν είναι πολύ αργά». Έτσι τελειώνει η προκήρυξη με τίτλο «στέλνουμε μήνυμα στο 1312» που μοιράζαμε στην Αθήνα τον Ιανουάριο του 2021. Το μήνυμα όντως υπήρχε και ήταν πολύ καθαρότερο από ό,τι καταλαβαίναμε. Αν μη τι άλλο, τα κλιμάκια του ελληνικού κράτους το άκουγαν καμπάνα.

Παρακάτω θα μιλήσουμε για αυτό το μήνυμα, τρομακτικό για τους αφεντάδες μας, αισιόδοξο για εμάς. Θα μιλήσουμε για τους τρόπους με τους οποίους οι αόρατοι έφτιαξαν τον εαυτό τους κατά τη διάρκεια των δέκα τελευταίων χρόνων. Φτιάχνοντας μαζί και το κράτος που προορίζεται να τους αντιμετωπίσει.

Συνήθως οι αόρατοι και οι πολιτικές τους δυνατότητες ξεχνιούνται με περίεχνα σχέδια οργάνωσης της λήθης. Αλλά τα τελευταία δέκα χρόνια είναι πρόσφατα. Η λήθη δεν έχει σκεπάσει τα πάντα. Η δυνατότητα των κατώτερων τάξεων να αλλάζουν τον κόσμο είναι ακόμη ορατή εφόσον κανείς την αναζητά. Οπότε το συμπέρασμα θα είναι αισιόδοξο για τα μέτρα μας: ακόμη και μέσα στην πιο καταθλιπτική κυριαρχία του κεφαλαίου, η εργατική τάξη συνεχίζει να διατηρεί τη δυνατότητά της να φτιάχνει τον εαυτό της και μαζί να φτιάχνει την ιστορία.

Από τη σκοπιά μας, ποτέ δεν είναι πολύ αργά.

Και αυτό είναι, επιτέλους, αισιόδοξο.

#### 1. Το σχέδιο «Χρυσή Αυγή» και η αποτυχία του

Το πρώτο από τα πειθαρχικά σχέδια πολεμικής προετοιμασίας του ελληνικού κράτους, ξεδιπλώθηκε ταυτόχρονα με την «κρίση χρέους». Άκουγε στο όνομα «Χρυσή Αυγή». Όπως αντιληφθήκαμε πολύ σύντομα, η θεαματική άνοδος της Χρυσής Αυγής από το 2010 και μετά, ήταν μια διαδικασία που πίσω της είχε κρατικό σχέδιο. «Γιατί οι ναζιστές μοιράζουν προκηρύξεις φορώντας αλεξίσφαιρα γιλέκα και ζητώντας ταυτότητες;», αναρωτιόμασταν το 2012, σε μια από τις πιο δραματικές στιγμές μας. Και απαντούσαμε μόνοι μας: «Γιατί δεν θέλουν να πείσουν· στόχος τους είναι να εκφοβίσουν». Κατά τη γνώμη μας, η άνοδος της Χρυσής Αυγής αποσκοπούσε στη «δημιουργία ενός μηχανισμού ελέγχου εκείνων των κομματιών της κοινωνίας που καθώς ο καιρός περνάει, θα πιάνουν πάτο όλο και περισσότερο».<sup>1</sup>

Σήμερα, εξοπλισμένοι με την εμπειρία των χρόνων που ακολούθησαν, μπορούμε να διακρίνουμε καλύτερα πόσο ορθή ήταν αυτή η θέση. Πράγματι, η άνοδος των ναζιστών ήταν μια διαδικασία εντός της οποίας μπορεί κανείς να διακρίνει πολλά από τα συστατικά που σήμερα αναγνωρίζουμε ως το χτίσιμο μιας πολεμικής οικονομίας. Όπως φαίνεται από το μοίρασμα προκήρυξης με αλεξίσφαιρα και έλεγχο ταυτοτήτων, η συνεργασία ναζιστών και αστυνομίας εκφράστηκε ως πειράματα απαγόρευσης κυκλοφορίας, τόσο για τους μετανάστες, όσο και για σημαντικό τμήμα της υπόλοιπης εργατικής τάξης.<sup>2</sup> Οι ναζιστικές παρεμβάσεις στις λαϊκές αγορές «ενάντια στα λαθραία» διέθεταν σαφές άρωμα περιουσιακού της κατανάλωσης και μάχης για τα κρατικά έσοδα. Η μάχη με τους βιασμούς και γενικότερα με το έγκλημα συνεχίζεται ακόμη πιο έντονη σήμερα, αν και από λιγότερο προφανείς πολιτικούς φορείς. Οι συνταξιούχοι που πρέπει να μάθουν να χειρίζονται το ΑΤΜ έστω κι αν πρέπει να τους το μάθει ο ναζιστής της γειτονιάς, αποτελούν μόνιμη επωδό της τελευταίας δεκαετίας, ακόμη και έπειτα που οι ναζιστές παραχώρησαν τη θέση τους στους γιατρούς.<sup>3</sup>

Το σχέδιο «Χρυσή Αυγή» ήταν πολύ πιο μελετημένο απ' όση έδειχνε. Διέθετε ομόθυμη κρατική υποστήριξη. Κι όμως τσάκισε. Πολλοί μπορεί να αποδώσουν την αποτυχία σε εντάσεις στο εσωτερικό της δεξιάς και του ελληνικού κεφαλαίου. Αλλά οι εντάσεις αυτού του είδους εκφράζονται με τον πιο ηχηρό τρόπο, όχι όταν το γενικό σχέδιο καλπάζει, αλλά όταν τσακίζει. Η μετατροπή του Νίκου Δέν-

δια, του Αντώνη Σαμαρά και του Αλέξη Τσίπρα σε αντιφασίστες έλαβε χώρα μετά τη δολοφονία του Παύλου Φύσσα. Όχι γιατί συγκλονίστηκαν, αλλά γιατί η δολοφονία Φύσσα αποτέλεσε τρανταχτή απόδειξη ότι η πώλωση που δημιουργούσε το σχέδιο «Χρυσή Αυγή» ήταν περισσότερη απ' όση μπορούσε να αντέξει το ελληνικό κράτος.

Όσο για την προέλευση αυτής της πώλωσης, αυτή αναμφίβολα προερχόταν από τις κατώτερες τάξεις. Το αγνό ξύλο είχε τη θέση του στο σχετικό ρεπερτόριο. Οι χρυσαυγίτες φάγανε βίαια πεσίματα σεβαστού εύρους από ντόπιους και μετανάστες. Για όσους θυμούνται την περίοδο, το γεγονός πιστοποιείται από την ταχύτατη εμφάνιση και ακόμη ταχύτερη εξαφάνιση των μαύρων t-shirt «Χρυσή Αυγή» από τους δρόμους. Αλλά το ξύλο ήταν μόνο μία επιμέρους έκφανση του τρόπου με τον οποίο το σχέδιο «Χρυσή Αυγή» επιδρούσε στο πεδίο της πολιτικής και πολιτισμικής ηγεμονίας. Το καλύτερο παράδειγμα αυτού που εννοούμε είναι τα πολυεθνικά σχολεία της χώρας. Εκεί, εντός τριών ετών, η λέξη *antifa* μετατράπηκε σε λέξη που σήμαινε μια καινούρια κοινωνική κατηγορία. Σήμερα η λέξη «*antifa*» σημαίνει ένα μπάσταρδο μείγμα πολιτικής γνώμης, ταξικής θέσης και ασαφούς εθνικής συνείδησης. Τότε που γεννήθηκε, σηματοδότησε τη στιγμή που η δεύτερη γενιά των μεταναστών στελέχωσε με πρωτοφανή μαζικότητα τις αριστερές αντιφασιστικές οργανώσεις που εν τω μεταξύ ξεπνούνταν σαν τα μανιτάρια με βασικό σκοπό το σκοπίσμα.

Οι νεολαίοι της δεύτερης γενιάς που στελέχωσαν τις αριστερές οργανώσεις, έφαγαν στη μούρη ταξικό ρατσισμό και θεωρίες περί «Αλβανού χρυσαυγίτη», και αποχώρησαν τόσο γρήγορα όσο εισήλθαν. Όμως το γεγονός παραμένει: η ίδια η ύπαρξη της Χρυσής Αυγής δημιούργησε αφορμές ενόπτιας στον κοινωνικό πάτο και μια ευνόητη αφήγηση ώστε αυτή η ενόπτια να εκφράζεται δίχως πολλά λόγια. Η χαρακτηριστικότερη στιγμή αυτής της διαδικασίας ήταν η φιγούρα του Παύλου Φύσσα, ενός Έλληνα εργατικής καταγωγής και σεβαστών ικανοτήτων, που απλά περίσσευε από το σχέδιο «Χρυσή Αυγή» και έπραττε αναλόγως, τόσο ο ίδιος όσο και οι φίλοι του. Το σχέδιο «Χρυσή Αυγή» απέτυχε γιατί ενοποιούσε περισσότερο απ' ό,τι διαιρούσε. Και ενοποιούσε τις κατώτερες τάξεις. Δηλαδή αυτούς που έπρεπε πάση θυσία να μείνουν διαχωρισμένοι.

Στο τέλος βέβαια, η αντιφασιστική μάχη της περιόδου 2010-2013 πιστώθηκε εξ ολοκλήρου στην αριστερά. Και είναι αλήθεια ότι η κατάρρευση του σχεδίου «Χρυσή Αυγή» ολοκληρώθηκε στα δικαστήρια. Το κύρος της «ανεξάρτητης δικαιοσύνης», η ουδετερότητα του ελληνικού κράτους, ακόμη και κάποια ίχνη αντιφασιστικής ασυνόμευσης επικυρώθηκαν πανηγυρικά, με την εγγύηση του Σύριζα και των κολασούζων του.

Αξίζει όμως να αναρωτηθεί κανείς: ποιος επέβαλλε την εγκατάλειψη του σχεδίου «Χρυσή Αυγή»; Ποιος ανάγκασε το ελληνικό κράτος, από τους αριστερούς δικηγόρους μέχρι την ελληνική αστυνομία, να στήσει «τη μεγαλύτερη δίκη» (δηλαδή τη μεγαλύτερη συγκάλυψη), όλων των εποχών; Ποιος ανάγκασε το ΚΚΕ να γράψει τα πρώτα του αντιναζιστικά συνθήματα το σωτήριο έτος 2013; Πώς κατασκευάστηκε το περίτεχνο μείγμα κρατικού φεμινισμού, πολιτικής ορθότητας και μπάσταϊκης μηδενικής ανοχής υπό το οποίο διεξάγεται σήμερα η «μάχη με το έγκλημα»; Πώς κατασκευάστηκε το νόημα της λέξης «*antifa*»; Θα ήταν ο κόσμος ίδιος δίχως τις διαδικασίες που περιγράψαμε;

Οι κατώτερες τάξεις φτιάχνουν τον εαυτό τους μέσα από τις αρνήσεις τους. Και οι αρνήσεις τους φτιάχνουν την ιστορία. Αυτές οι γενεσιουργές αρνήσεις, όσο απομακρύνονται στο παρελθόν, τόσο διακρίνονται όλο και πιο δύσκολα· θάβονται κάτω από τόνους οργανωμένης συσκότισης. Αν όμως αυτή η τελική αορατότητα γίνεται αντιληπτή ως αδυναμία, είναι γιατί ξεχνάμε τον τρόπο με τον οποίο επιτυγχάνεται. Δείτε! το μέγεθος των δυνάμεων που συγκεντρώνονται εναντίον μας, οι περίτεχνες στρατηγικές τους, το βάθος της ενασχόλησής τους μαζί μας, το ίδιο το γεγονός ότι οι κυρίαρχοι αλλάζουν θεαματικά τον εαυτό τους στην προσπάθειά

τους να μας αντιμετωπίσουν: αυτά είναι τα όρια της δύναμής μας. Και η πιο πειστική επίδειξη του μεγέθους της.

Εμείς φτιάχνουμε την ιστορία μας και την ιστορία. Ξεκινώντας από αρχικές συνθήκες που δεν επιλέξαμε. Ανέναντι σε έναν αντίπαλο που όσο θέλει την καταστροφή μας, τόσο δεν μπορεί να ζήσει δίχως εμάς. Που αναγκάζεται να αλλάξει γιατί δεν μπορεί να μας εξαφανίσει.

Έτσι έγινε και με την έλευση του τρομερού ιού.

## 2. Ταξική σύνθεση και ιδέες των μαθητικών καταλήψεων του 2020.

Το σχέδιο «τρομερός ιός» ήταν παρόμοιο με το σχέδιο «Χρυσή Αυγή». Σίγουρα ήταν όμοιο ως προς τους στόχους: η σύσταση μιας πολεμικής οικονομίας και η επιβολή της πειθαρχίας που εξελίχθηκαν υπό το προπέτασμα του «φονικού ιού», αναλύθηκαν ήδη στο τρίτο μέρος αυτού του κειμένου.

Το σχέδιο όμως αποδείχθηκε όμοιο και ως προς τις αδυναμίες του. Αναμφίβολα, η συγκάλυψη της ταξικής όψης των «αναγκαιών μέτρων» ήταν η πρώτη προτεραιότητα. Κι όμως, τα μέλη των κατώτερων τάξεων χρειάστηκαν ελάχιστες εβδομάδες για να συνειδητοποιούσαν ότι «τα μέτρα» είχαν σχεδιαστεί ως πόλεμος εναντίον τους. Ήδη το Φθινόπωρο του 2020, αυτή η συνειδητοποίηση εκφραζόταν όπου και όπως μπορούσε. Τον Σεπτέμβριο του 2020, οι σύντροφοι από τους antifa πυρήνες της πολης διοργάνωσαν μια συνάντηση με μαθητές που είχαν κάνει κατάληψη στα σχολεία τους. Ορίστε πώς γίνονταν αντιληπτά τα «αναγκαία μέτρα» σε μια οικογένεια της οποίας ο γιος φοιτούσε σε ΕΠΑΛ:

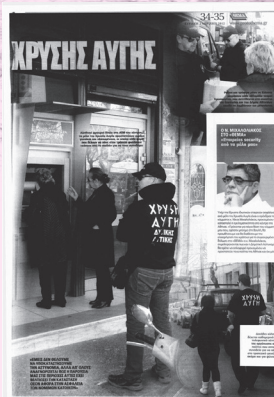
Θα σας πω πότε κατάλαβα εγώ και η οικογένειά μου ότι όλα αυτά είναι εντελώς μαλακίες. Λοιπόν, ο πατέρας μου για να επιστρέψει στο εργοστάσιο που δουλεύει, έπρεπε να κάνει το τεστ για τον κορονοϊό. Βγαίνει το τεστ θετικό, λένε, και μας βάζουν όλη την οικογένεια σε καραντίνα, χωρίς καν να δείξουν τα αποτελέσματα! Εμένα, τον αδελφό μου και τους γονείς μου, για 14 μέρες. Ευτυχώς ο πατέρας μου που ήταν τσάκαλος, έβλεπε ότι δεν είχε τα συμπτώματα και πήγε 3 μέρες μετά και έκανε μόνος του το τεστ και βγήκε αρνητικό! Πάει μετά από δύο εβδομάδες στη δουλειά και τους λέει είστε ξεφτίλες! Στο μεταξύ είχε μιλήσει και με άλλους συναδέλφους και είχε γίνει το ίδιο με αυτούς... Ούτε αυτός, ούτε κι οι άλλοι πήραν ποτέ τα λεφτά τους. Και εμείς κάσαμε καραντίνα με το έτσι θέλω και βγαίνουμε τσίμα τσίμα με τα λεφτά. Στο μεταξύ, το εργοστάσιο, το οποίο δεν τσούλαγε μία, αν έβγαζε έναν αριθμό κρουσμάτων θα έβγαине σε αναστολή...<sup>4</sup>

Αυτού του είδους η συνειδητοποίηση δεν παρέμεινε οικογενειακή. Είχε την ευκαιρία να οργανωθεί περαιτέρω και να εκφραστεί στους τόπους όπου η εργατική τάξη ακόμη μπορούσε στοιχειωδώς να βρίσκεται και να συνηνοείται. Οι πρώτοι μεταξύ αυτών των τόπων ήταν τα σχολεία και οι γειτονιές.

Όσον αφορά τα σχολεία, αρκούσε να ξέρει κανείς που να κοιτάξει. Οι καταλήψεις του Σεπτεμβρίου του 2020 διέθεταν όλα τα χαρακτηριστικά της ασφυξίας και της οργής που αναμένονταν από πιστωτικές της εργατικής τάξης που τους έχουν κόψει τη ζωή κομματάκια. Οι σύντροφοι των τοπικών antifa πυρήνων, όχι μόνο είχαν μάτια και έβλεπαν, αλλά προχώρησαν και σε καταγραφή των εμπειριών τους. Είναι χάρη σε αυτή την καταγραφή που διαθέτουμε την περιγραφή μιας τέτοιας κατάληψης στον Πειραιά: «τίγκα κόσμος, κάγκουρες που κάναν σούζες με τα παπιά, μπάφοι βουνό, καπνογόνα, γκραφιτάκια, χαμός. Ε, σπρώχνουμε και μεις κάτι αυτοκόλλητα σε κάτι φιλικές φάτσες και μόλις το πήραν πρέφα τα καγκούρια έκαναν ουρά». Αυτή η εικόνα συνδυαζόταν με περιγραφές των προβλημάτων που αντιμετώπιζαν οι μαθητές των ΕΠΑΛ, όπως τα καταλάβαιναν οι ίδιοι:

Μας λέει ο δικός μας: «Ξέρεις ποιο είναι το μεγάλο μας πρόβλημα εδώ; Ότι κανείς δεν έχει μέλλον. Όλοι θέλουν να πάρουν ένα μηχανάκι για να δουλέψουν ντελίβερι, αλλά κανείς δε σκέφτεται ότι μετά αυτό έχει έξοδα συντήρησης. Ποιος θα τα βρει τόσα λεφτά»; Το ταξικό κύκλωνε τη συζήτηση από χίλιες μπάντες. Η «δουλειά», τα «λεφτά», τα «έξοδα»...

Κατά τα άλλα, η αντίδραση στην πειθαρχία της μάσκας ήταν παντού. Το πανώ «Μάσκες δε φοράμε – Σχολείο δεν πατάμε» φωτογραφήθηκε γραμμένο στην πίσω μεριά ενός πανώ του ΚΚΕ. Στη Σιβιτανίδειο το αντίστοιχο έγγραφε «Μάσκες δε φορά-



Αξέχαστες στιγμές του σχεδίου «Χρυσή Αυγή». Το συμπέρασμα, που μας έμεινε και για τα επόμενα χρόνια, είναι «όπου ακούς για συνταξιούχους και ΑΤΜ, ψάξε το φασίστα».



Κατάληψη στον Πειραιά, Σεπτέμβριος 2020. Αυτοί είχαν λεφτά για μηχανάκι.



Σιβιτανίδειος, Φθινόπωρο του 2020.



Νέα Σμύρνη, Φθινόπωρο του 2020.



Γκύζη. Το ροζ πανώ ανέβηκε ενάντια στον «ομοφοβικό διευθυντή μας».



Χαλάνδρι: Η «πίσω αυλή». Αλλού το λένε Τζούρα κλαμπ!

με». Το σύνθημα «Γιόνκα Μαγιόνκα και βγάλτε τις μάσκες» είναι κατανοητό από τους γνωρίζοντες, οι υπόλοιποι ας γκουγκλάρουν. Αλλά η αντιπειθαρχική μάχη δε σταματούσε στη μάσκα. Κάπου στο Χολαργό οι καταληψίες βρέθηκαν να διαμαρτύρονται για το κλείσιμο του καπνιστηρίου με τη φράση «το σχολείο είναι σαν κελί, ανοίξτε μας την πίσω αυλή». Ένας από αυτούς περιέγραψε πώς είχαν χάσει το καπνιστήριο και μαζί τη μοντέρνα διαπλοκή «υγειονομικών μέτρων» και σχολικής πειθαρχίας:

Δεν μπορούμε να πάμε πια στο Τζούρα Club, γιατί μας απαγόρευσαν να απομακρυνόμαστε, «λόγω κορωνοϊού!» «Συνωστίζομαστε» λέει, λες και τώρα που μας έχουν κόψει την πρόσβαση στο μισό προαύλιο είναι καλύτερα. (...) Γενικώς παίζει πολύς τσακωμός γύρω απ' αυτά τα θέματα στο σχολείο σε καθημερινή βάση. (...) [Πάντως], με το που πήραμε τον έλεγχο του κτιρίου στα χέρια μας, δεν τηρήσαμε και πολύ τα μέτρα, το Τζούρα Club απελευθερώθηκε και τέθηκε ξανά σε λειτουργία, οπότε έκανε ο καθησάσος τα δικά του, ο ένας έπινε τσιγάρα, ο άλλος άκουγε ATC και πάει λέγοντας. Μέτρα προστασίας; Χα! Τρελός είσαι ρε; Είμαστε ο ένας πάνω στον άλλον! Να κοίτα, εδώ γράψαμε και τα αιτήματα. Δεν λέει πουθενά για μέτρα προστασίας, μόνο κάτω-κάτω λέμε ότι «θέλουμε άλλα (ρεαλιστικά) μέτρα προστασίας».

Το πράγμα ήταν ακόμη πιο σοβαρό απ' όσο φαίνεται. Γιατί οι μαθητές δεν εξέφραζαν μόνο μαθητική έλλειψη πειθαρχίας. Οι γνώμες τους και η συμπεριφορά τους προφανώς αντανάκλασαν τις γνώμες και τη νοοτροπία των οικογενειών τους, δηλαδή υπήρχαν και ενήλικοι που δυσφορούσαν. Οι μαθητικές καταλήψεις του 2020 αντιμετωπίστηκαν από την αριστερά της χώρας σε δύο φάσεις. Στην πρώτη φάση οι μαθητές συκοφαντήθηκαν ως ακροδεξιοί ψεκασμένοι. Στην πορεία, και ενώ υπήρχε σοβαρός κίνδυνος οι αγριοκάκουρες με τα πανώ να αναδειχθούν ως το μοναδικό υποκείμενο με φωνή εντός των σχολείων, οι ιμάντες της αριστερής μεσοβάθμησης έπιασαν δουλειά για τα καλά. Ο δρόμος ήταν πολυπερπατημένος, δηλαδή η διατύπωση των κατάλληλων αιτημάτων στο εσωτερικό της ΟΛΜΕ και το καπέλωμα των μαθητών με δαύτα. Τα αιτήματα που ανακαλύφθηκαν και επιβλήθηκαν μέσω καλών αριστερών καθηγητών και ρουφιάνων μαθητών, θα μείνουν στην ιστορία ως μνημείο τεχνοπολιτικής πειθαρχίας και συντεχνιακής ρουφιανιάς δύο σε ένα. Το αποκορύφωμα ήταν το αίτημα για «15 μαθητές ανά τάξη». Υποκρινόταν κάποιο φιλόσοργο ενδιαφέρον για τους «μαθητές»· στην πραγματικότητα ζητούσε προσλήψεις περισσότερων καθηγητών. Οι καλοί αριστεροί καθηγητές είχαν βάλει τους απειθαρχούς μαθητές τους να ζητούν περισσότερη επιτήρηση.

Αυτή η καταστολή με τα λόγια υπήρξε αποτελεσματική δεδομένων των περιστάσεων. Οι αντιδράσεις στην πειθαρχία και τον εγκλεισμό παρέμειναν ηγεμονικές στο εσωτερικό των σχολείων. Ταυτόχρονα όμως, στερήθηκαν κάθε δυνατότητα δημόσιας συλλογικής έκφρασης:

Μπαίνουμε μέσα κι η πρώτη εικόνα είναι ένας ατελείωτος βανδαλισμός. Σπασμένα θρανία, σκισμένα βιβλία, βαρέλια με φωτιά, πόρτες διαρρηγμένες. Κάτω με τεράστια μπογιατισμένα γράμματα γράφει «Γκράβα Hools». Παντού παρέες με μαύρα, νκειακία με ραπ, μπάφοι δίχως αρχή, μέση και τέλος. Με τα πολλά κατεβαίνουμε σε ένα δωμάτιο, κάτι σαν διασταύρωση

τουαλέτας και κελιού. Μέσα ήταν τίγκα έφηβους και μετέφηβους, όλοι της ίδιας ασιατικής καταγωγής, οι οποίοι χόρευαν τραπ μέσα σε ένα ακίνητο σύννεφο μπάφου. Ρωτάω τον δικό μας: «Καλά ρε, είστε έτσι κι έχετε αιτήματα για 15 μαθητές ανά τάξη»; Με κοιτάει έκπληκτος κι απαντάει «Τι είναι αυτό; Πρώτη φορά το ακούω». «Μα», επιμένω εγώ, «αφού το γράφετε στο κεντρικό πανό στην είσοδο». «Τι να σου πω αδερφέ, δεν το κω δει...»

Ο γενικός γραμματέας της ΚΝΕ συνόψισε αυτό το επίτευγμα στην Εφημερίδα των Συντακτών, που όταν πρόκειται για ζητήματα εθνικού συμφέροντος ξέρει να δίνει βήμα και στο ΚΚΕ εκτός από το Σύριζα. Με τα δικά του λόγια, «Η επιχείρηση να ταυτιστούν οι μαθητές που κινητοποιούνται με ορισμένα υπαρκτά περιθωριακά φαινόμενα απέτυχε. Αυτή ήταν μια πρώτη νίκη των μαθητών. Αφού τα περι «αρνητών» δεν έπειθαν ούτε τον πιο δύσπιστο, αφού οι μαθητές, οι σύλλογοι γονέων, οι εκπαιδευτικοί στη συντριπτική τους πλειονότητα κάθε άλλο παρά «ψεκασμένοι» είναι [...]».<sup>5</sup>

Οι αόρατοι είχαν γίνει τόσο ορατοί που ακόμη και ο ΓουΓου της ΚΝΕ αναγκάζταν να αναγνωρίσει την ύπαρξή τους. Στους μήνες που ακολούθησαν, η νέα τους ορατότητα δεν έμεινε στα σχολεία. Βγήκε και στους δρόμους.

### 3. Η ταξική σύνθεση της καβάτζας, 2020-2021

Φαίνεται πως η каранτίνα είχε ορισμένες απρόβλεπτες επιπτώσεις. Συγκεκριμένα, ο βασικός πειθαρχικός μηχανισμός των κοινωτικών μας, δηλαδή ο τρόπος που τα κορμιά, η ιδιοκτησία και οι ιδεολογίες των μικροαστών γεμίζουν σαν τη γλίτσα ένα δημόσιο χώρο ειδικά σχεδιασμένο για την πάρτη τους, εξαφανίστηκε. Στη θέση τους απέμεινε η παλιά καλή κι αγνή αστυνομία. Κι όμως: η εργατική τάξη ανακάλυπτε τρόπους να ξεγλυστράει από τη μπατασιακή επιτήρηση. Και ανακάλυπτε ξανά τις γειτονιές της σαν το φυσικό της περιβάλλον. Μαζί ανακάλυπτε τον εαυτό της, όχι πια σαν περιθωριακό φαινόμενο, αλλά σαν ηγεμονικό πολιτισμό. Το φαινόμενο ήταν εξαιρετικά αισθητό. Μπορέσαμε να το καταγράψουμε γιατί αποτελέσαμε κομμάτι του:

Ρε εμείς ήμασταν κάπου στο Μπραχάμι κολλώντας αυτοκόλλητα και φτάσαμε σ' ένα σημείο απ' όπου ακούγαμε καθαρά ψιλές κουβέντες από πολλά στόματα. Για να μη στα πολυλογώ, βρεθήκαμε σε μια ταράτσα, υπερκαβατζωτή, με πιάτο όλη την Αθήνα, Ακρόπολη και τέτοια, όπου άραζαν πολλές παρέες με πιτσιρικάδες, πιάνεις τη σύνθεση τώρα: αγόρια-κορίτσια, μαύρα μπουφάν, καγκουρέ μαλλί, νκειακία στο χαλαρό, μπάφοι όχι στο χαλαρό και λοιπά. Ε, πήραμε δέκα τόνους θάρρος απ' αυτή την εμπειρία. Να στο πω διαφορετικά; Δε χρειάστηκε να βάλουμε μουσική, γιατί είχαν βάλει οι δίπλα, που για κάποιο όχι και τόσο ανεξήγητο λόγο ακούγαμε τα ίδια με μας...<sup>6</sup>

Η συνειδητοποίηση συνδυάστηκε με προσπάθειες οργάνωσης. Μικρές διαδηλώσεις διοργανώθηκαν στις γειτονιές από το Μπραχάμι μέχρι τον Κορυδαλλό και το Χολαργό. «Μας(κα)κουράσατε», έγραφε το πανώ στην κεφαλή μιας τέτοιας μικρής πορείας στο Μπραχάμι. «Τη χούντα την είπαν ιδό» έγραφε το πανώ μιας άλλης στον Πειραιά. «Κάτω η μάσκα ψηλά το κεφάλι» έγραφε το αντίστοιχο πανώ στη Νίκαια.<sup>7</sup> Στον Ασπρόπυργο, που ως κέντρο των μεταφορών βρισκόταν στην αιχμή της υγειονομικής ασφάλειας, αλλά «ο κόσμος δεν έπαιρνε τα μέτρα στα σοβαρά»,<sup>8</sup> οι διαδηλώσεις κι οι συγκεντρώσεις διαδέχονταν η μία την άλλη μέχρι το Δεκέμβριο. «Ξαφνικά νοιάστηκαν για το καλό σου και τόσα χρόνια ήταν ο χειρότερος εχθρός σου», τραγουδούσαν οι τοπικοί ράπερ του Ασπροπύργου.<sup>9</sup> Αυτά λέγονταν με όλο και μεγαλύτερη ένταση τη στιγμή που ολόκληρο το ελληνικό κράτος, από τον πρω-

θυπουργό μέχρι τον τελευταίο αριστερό ρουφιάνο, έλεγαν ότι δεν πρέπει να ειπωθούν. Η σύνθεση των διαδηλώσεων ήταν ακόμη πιο πρωτοφανής. Η διαδήλωση στον Πειραιά διοργανώθηκε από μέλη αντιφα ομάδων σε συνεργασία με οπαδούς. Άλλες βρίσκονταν ακόμη μακρύτερα από την «πολιτική». Η διαδήλωση στο Μπραχάμι είχε αφορμή την παρενόχληση γυναικών από τους μπάτσους. Όπως περιέγραψε τον εαυτό του ένας από τους διοργανωτές,

Εμείς ρε φίλε, δεν έχουμε σχέση με την πολιτική, αλλά αναγκαστήκαμε να κάνουμε αυτήν την πορεία γιατί πραγματικά δεν πάει άλλο. Όλη η γειτονιά ήταν εκεί. Είχαμε κανονίσει έτσι τα ρεπό μας, ώστε να μπορούμε να έρθουμε όλοι. Αναγκαστικά, για να δουλέψει το μαγαζί, όπου δουλεύουμε αρκετοί από μας, πακετώθηκαν δύο για να πάμε οι υπόλοιποι. Κατάλαβες, ήμασταν όλοι εκεί...<sup>10</sup>

Εκτός από τις εκδηλώσεις συλλογικής γνώμης από τα κάτω, μια επιπλέον πηγή σοβαρού προβληματισμού για το κράτος και τους ρουφιάνους του, ήταν τα καθημερινά βίαια επεισόδια. Οι φήμες ότι οι Ρομά του Κολωνού έδειραν ολόκληρη ομάδα ΔΙ.ΑΣ πάνω στην κεντρική πλατεία της γειτονιάς θα πρέπει να ήταν αληθινές, αν κρίνουμε από την ποσότητα των μπάτσων που βλέπαμε πάνω στην πλατεία τις επόμενες ημέρες. Η πανελλαδική εξέγερση των Ρομά τον Οκτώβριο του 2020 αποδόθηκε σε «παραπληροφόρηση», προτού θαφτεί με όλους τους τρόπους του κόσμου.<sup>11</sup> Αλλά η καθημερινή, χαμηλής έντασης, αντιπαθητική βία δεν προερχόταν μόνο από Ρομά. Κάπου στα βόρεια προάστια,

είχε πάει πάλι αργά και πάλι η γνωστή καβάτζα ήταν φίσκα. Ε, κάποια στιγμή ξεκίνησαν να κόβουν κύκλους τα δικάβαλα, ξεκινήσαμε κι εμείς τις χριστοπανηγίες από μακριά. (...) Για μερικά δευτερόλεπτα έπαιξε βρισίδι κι ανταλλαγή πυρομαχικών και μετά άρχισαν να πλησιάζουν. Αλλά εμείς το 'χαμε μάθει το κόλπο απ' την προηγούμενη! Οπότε καβαλήσαμε όλοι μαζί ξανά τους τοίχους και βρεθήκαμε βουνό! Ε, μην στα πολυλογώ, τις επόμενες μια-δύο ώρες τις φάγαμε να περιπλανιόμαστε χαμένοι ανάμεσα στα δέντρα και τα βράχια, καμιά πενήντα άτομα, οι σειρήνες ν' ακούγονται από διάφορες κατευθύνσεις στο βάθος κι εμείς χαμένοι στα σκοτάδια να γελάμε με τα κατορθώματά μας και να ψάχνουμε τρόπους διαφυγής. Σίγουρα ήταν το καλύτερο βράδυ όλης της καραντίνας!<sup>12</sup>

Οι μικρές διαδηλώσεις εντός της καραντίνας, οι απαγορευμένες ρίμες, οι μαθητικές καταλήψεις του Σεπτεμβρίου, οι επιτυχημένοι ελιγμοί εντός εχθρικής πολεοδομίας, το καθημερινό πατιρντί με τους μπάτσους ως τμήμα μιας νέας καθημερινότητας. Όλα τους διαπράχθηκαν από «οπαδούς». Που ταυτόχρονα ήταν και μαθητές.

Στο σχολείο με ασφάλεια, ξεκινά το μάθημα!



Αριστερά η καμπάνια του υπουργείου Παιδείας. Δεξιά το ίνστα από μαθητές του ΕΠΑΛ Γαλατσίου. Που χρησιμοποίησαν την ευκαιρία της κατάληψης για να γκρεμίσουν τους τοίχους του σχολείου με αξίνες. Όπως συμβαίνει και στις εξεγέρσεις φυλακών. Προφανώς το κράτος δεν έμεινε αδιάφορο.

Που ταυτόχρονα ήταν και χιποκόπδες. Που ταυτόχρονα ήταν και «Ρομά». Που ταυτόχρονα ήταν εργατική τάξη. Η καραντίνα, όπως και η Χρυσή Αυγή, ενοποιούσε αυτούς που έπρεπε να μένουν χωριστά. Σαν να μην έφτανε αυτό, ετούτες οι ενοποιητικές τάσεις συνοδεύονταν από κάτι εξαιρετικά σπάνιο στα χρονικά των εκδηλώσεων της εργατικής τάξης: οι οργανώσεις της αριστεράς έλειπαν. Δεν ήταν απλά ότι ο νέος υγειονομικά υπεύθυνος λόγος της αριστεράς δεν περνούσε πουθενά. Πολύ περισσότερο, η αριστερά γινόταν αντιληπτή ως εχθρικός σχηματισμός. Το καταλαβαίναμε κάθε φορά που οι άνθρωποι της καβάτζας μάς μπερδεύαν με αριστερούς:

Θυμάμαι ότι μοιράζαμε την προκήρυξη στον Πειραιά κι υπήρξε παρέα που αρνήθηκε επιδεικτικά να την πάρει. Ο διάλογος ήταν -«Δε με ενδιαφέρουν τα κόμματα» -«Ρε ποια κόμματα; τους μπάτσους βρίζουμε...» -«α, για φέρε, το θέμα μ' ενδιαφέρει».<sup>13</sup>

Σύμφωνα με το αρχικό σχέδιο, οι μπάτσοι θα επιτηρούσαν. Οι ρουφιάνοι θα λουφάζαμε με ψωμί και νερό, με επιδόματα και ηλεκτρονικό ζαβλάκωμα. Αντί γι' αυτό, το Χειμώνα του 2020-21 το μίσος έβραζε. Ήταν μίσος των κατώτερων στρωμάτων. Ήταν μίσος ενάντια στους μπάτσους. Και μίσος ενάντια στην αριστερά. Ήταν μίσος ταξικό, που λέμε και στις πορείες. Η Αθήνα είχε να δει τέτοιο πράγμα από τη διαδήλωση για το Κοράνι του 2009. Μακάρι όταν το βλέπαμε να το αναγνωρίζαμε καλύτερα.

Η κρατική αντίδραση υπήρξε άμεση. Επιλεγμένες στιγμές του ταξικού μίσους έκαναν το γύρο των δελτίων ειδήσεων με αποκορύφωμα την επί εβδομάδες δημόσια διαπόμπευση δύο πισιρικάδων από το Περιστέρι που τον Γενάρη του 2021 έκαναν το λάθος να μπουν στο μετρό δίχως εισιτήριο. Το άτυπο αστυνομικό λοκντάου στο Περιστέρι και η παράλληλη διαπόμπευση της μάνας των πισιρικάδων, αποτελούν δείγμα του πόσο σοβαρά αξιολογούνταν τέτοια συμβάντα. Οι μπάτσοι που μας μάζεψαν κοιτούσαν την προκήρυξη μας με τίτλο «στέλνουμε μήνυμα στο 1312» λες και ήταν βόμβα. Εμείς από την άλλη, μόλις που είχαμε αρχίσει να καταλαβαίνουμε ποιο ακριβώς ήταν «το μήνυμα» και πως ερμηνευόταν.

Άλλοι καταλάβαιναν καλύτερα. Χίλια κρατικά στελέχη αξιολογούσαν. Χίλιοι ρουφιάνοι σκέφτονταν. Το βαρύ πυροβολικό επιστρατεύτηκε για τα καλά λίγες εβδομάδες αργότερα. Μιλάμε για την έμπειρη και ήδη ξεφτιλισμένη αριστερά της χώρας.

#### 4. Το αριστερό λουρί μας

Η κυρία Πόπη Σταυροπούλου, όποια κι αν ήταν, ήταν μια πολύ καλή κυρία. Εκεί που τον Γενάρη η περισσότεριώτισσα μάνα είχε στείλει τα παιδιά της σόλο και ξεμάσκατα να δέρνουν σταθμάρες, τον Μάρτη, η κυρία Σταυροπούλου είχε κατεβεί στην πλατεία της Νέας Σμύρνης μαζί με «την αδελφή, το γαμπρό και τα δύο οκτάχρονα παιδιά τους». Τα μέλη της διευρυμένης οικογένειας Σταυροπούλου ήταν φουλ κομπλέ υπεύθυνα: «είχαμε στείλει SMS ήδη πριν ξεκινήσουμε από το σπίτι, φορούσαμε τις μάσκες μας». Για τέτοιους ανθρώπους, ο αστυνομικός έλεγχος ήταν παραπάνω από καλοδεχούμενος: «Αυτή είναι η δουλειά τους, καλά έκαναν»,



Διαδήλωση στον Πειραιά, Δεκέμβρης 2020.



Διαδήλωση στο Μπραχάμι, Δεκέμβρης 2020.

ξανασημείωνε η κυρία Σταυροπούλου στο πάντα φιλόξενο tvxs.<sup>14</sup> Παρ' όλα αυτά, η οικογένεια Σταυροπούλου, γρήγορα βρέθηκε να δέχεται «έλεγχο στοιχείων» από μια ιδιαίτερος οξύθυμη ομάδα μπάτσων.

Η συνέχεια είναι γνωστή. Γιατί, όπως αποδείχθηκε, η Πόπη Σταυροπούλου είχε σχέδιο. Για την ακρίβεια, η πολιτική γραμμή της διαδήλωσης στη Νέα Σμύρνη ήταν τόσο δουλεμένη, που πιστεύουμε ότι είχε καταστρωθεί στα γραφεία του Σύριζα από πολύ καιρό πριν. Ας πούμε, η κοινωνική θέση όσων δικαιούνταν να συκνάζουν σε πλατείες δηλωνόταν από την πρώτη στιγμή: οικογένειες και παιδιά. Η πρόπευσα συμπεριφορά επίσης. Η αγάπη προς την αστυνομία οπωσδήποτε.

Η γραμμή του Σύριζα για την υγειονομικά υπεύθυνη συμπεριφορά διακρίνεται εδώ τόσο καθαρά, που μια (άλλη) Πόπη Σταυροπούλου, μέλος της κεντρικής επιτροπής του κόμματος, αναγκάστηκε να διευκρινήσει μέσω twitter ότι δεν καθόταν η ίδια στο παγκάκι της Νέας Σμύρνης. Όπως και να 'χε το πράγμα πάντως, και με δεδομένη την κατάσταση που περιγράφηκε στην προηγούμενη ενότητα, ετούτο το πράγμα δεν ήταν απλά συνδυασμός νομιμοφροσύνης και «κατανόησης» για τα υγειονομικά μέτρα. Ήταν συστηματική απόρριψη του συνόλου των εργατικών συμπεριφορών που επί μήνες είχαν καταστεί κυρίαρχες στο δημόσιο χώρο, και ταυτόχρονα κάλεσμα συμμόρφωσης προς τους φορείς τους. Η κυρία Σταυροπούλου είχε ζωγραφιστεί με σχέδιο ως το αντίπαλο δέος της ανεύθυνης Περιστεριώτισσας μάνας.

Αυτό το μελετημένο μείγμα αριστερομπάτικης αντεργατικής νομιμοφροσύνης ήταν η πραγματική πολιτική γραμμή της περιφημης πορείας στη Νέα Σμύρνη. Και δέχθηκε άπλετη κρατική υποστήριξη γιατί ήταν εκ του κράτους εκπορευόμε-

νη. Οι κουβέντες της κυρίας Σταυροπούλου αναπαράχθηκαν με προσήλωση από τα κρατικά ΜΜΕ. Ο ίδιος ο υπουργός Προ.Πο ερωτήθηκε πολλές φορές αν είναι σωστή αυτή η αντιμετώπιση μιας κανονικής (δηλαδή μασκοφόρου) ελληνικής οικογένειας.

Το αποτέλεσμα ήταν για άλλη μια φορά... εξόχως ικανοποιητικό. Η πορεία στη νέα Σμύρνη είχε για ουρά την υπεύθυνη αριστερά της χώρας, κρατικά σταλινό-μουτρα με εμπειρία ενός αιώνα και βάλε στη βουκή απείθαρχων εργατών. Η πορεία στη Νέα Σμύρνη είχε στην κεφαλή της... το χάος. Με την πιθανή εξαίρεση των Ρομά, κάθε άλλη κοινωνική ομάδα της προηγούμενης ενότητας εκπροσωπήθηκε. Ούτε καν η αφεντιά μας δεν έλειπε: «να σου πω την αλήθεια νομίζω ότι εμείς είχαμε τους περισσότερους γνωστούς σε ολόκληρη τη διαδήλωση» μαρτυρούσαν αργότερα όσοι από εμάς συμμετείχαν στην πορεία, περιγράφοντας τα ταπεινά μας κέρδη από ένα έτος μάχης με την καραντίνα.

Το παρεχόμενο θέαμα σχετικά ατιμώρητης αντιμπασιτικής βίας ικανοποίησε πολλούς. Λογικό κι αυτό: ένας χρόνος καραντίνας σήμαινε πως ήταν πολλοί αυτοί που είχαν να ξεπλύνουν τα κρίματά τους. Σε κάθε περίπτωση πάντως, το θέαμα της ατιμώρητης βίας είχε πολιτικούς στόχους πολύ διαφορετικούς από την αντιμπασιτική κινητοποίηση. Η πορεία στη Νέα Σμύρνη χρησιμοποίησε το θέαμα της ατιμώρητης βίας για να δείξει στην εργατική τάξη ότι οι αυτόνομες δυνάμεις της ήταν μικρές, ότι ο πολιτικός της λόγος ήταν ανώριμος, ότι η πολιτική της κάλυψη ήταν μηδαμινή. Η αριστερά επανανομιμοποιούνταν στη συνείδηση εκείνων που είχαν κλειστεί στο σπίτι κατ' εντολή της. Η αριστερά σε όλες της τις ρουφιάνικες μορφές, ξεπλενόταν κραδαίνοντας το δίλημμα που είχε ήδη δοκιμαστεί καλά στις πορείες «για τον Παύλο Φύσσα»: «ή με την αριστερά, ή μόνοι σας απέναντι στους μπάτσους».

Οι μισοξεγεγερμένοι προλετάριοι δεν ήταν ο μοναδικός αποδέκτης των πολύσημων μηνυμάτων. Ταυτόχρονα, η πορεία στη Νέα Σμύρνη χρησιμοποίησε το θέαμα της αντιμπασιτικής βίας για να δηλώσει προς τη μεριά του κράτους την αναγκαιότητα του μείγματος αριστερής μεσολάβησης και δημόσιας τάξης. Όπως αποδεικνύει η εξαρχής φιλικότατη κάλυψη των ΜΜΕ, αυτό το δεύτερο μήνυμα είχε γίνει δεκτό με ιδιαίτερη κατανόηση, ήδη πριν την πορεία. Τους επόμενους μήνες εφαρμόστηκε. «Η αστυνομία κλήθηκε (...) να κάνει κάτι για το οποίο δεν ήταν εκπαιδευμένη, κάτι πρωτόγνωρο και ανήκουστο. Να ελέγχει ακόμη και την αναπνοή των πολιτών»- έτσι απολόγιζε το δύσκολο έργο του ο Μιχάλης Χρυσοχοϊδης, ενώ αποχωρούσε ψύχως από το υπουργείο των μπάτσων τον Αύγουστο του 2021.<sup>15</sup> Εν τω μεταξύ οι τέσσερις χιλιάδες, ειδικά εκπαιδευμένοι για καραντίνα, μπάτσοι που τόσο ταλαιπώρησαν την οικογένεια της κυρίας Σταυροπούλου είχαν αποσυρθεί σιωπηρά από τις γειτονίες. Ο υπουργός παραδεχόταν τη μερική του αποτυχία. Εν τω μεταξύ όμως, οι νέες «ανήκουστες» αποστολές της αστυνομίας ήδη διεξάγονταν με νέους τρόπους: δηλαδή σε αghαστή συνεργασία με τα αποδεδειγμένα πλέον αξίας σταλινικά κομματόσκυλα.

Η νέα μορφή αστυνομικής επιβολής των «αναγκαίων μέτρων» εφαρμόστηκε για τα καλά το Φθινόπωρο του 2021. Στη μάχη εναντίον των ΕΠΑΛ της Θεσσαλονίκης.

## 5. Ο μόνος τρόπος για να βρεθούν αριστεροί στα ΕΠΑΛ, Φθινόπωρο του 2021

Ήταν Φθινόπωρο του 2021. Ξάφνου, φοιτητές των ΕΑΑΚ αποφάσισαν να μοιράσουν «αντιφασιστική προκήρυξη» σε ένα ΕΠΑΛ της Σταυρούπολης Θεσσαλονίκης. Και φάγανε πέσιμο. Αυτό το πέσιμο αναμφίβολα τροφοδοτούνταν από το ταξικό μίσος που, όπως είδαμε, η εργατική τάξη είχε εν τω μεταξύ μάθει να επιδεικνύει προς την αριστερά της χώρας.

Αλλά, όπως είδαμε, και οι αριστεροί είχαν αρκετό καιρό για να μάθουν να αντιμετωπίζουν το ταξικό μίσος. Κουβαλήθηκαν στο εγκληματικό ΕΠΑΛ για να φάνε ξύλο. Την άλλη μέρα ξανακουβαλήθηκαν. Τώρα δεν ήταν σκέτη νεολαία Σύριζα. Μαζί τους είχαν και τους ενήλικους, δηλαδή τις τοπικές ΕΛΜΕ και όλα τα υπόλοιπα είδη συριζαίων εργατοβοσκών. Όλοι αυτοί ήταν έτοιμοι να τραβήξουν (και να μοντάρουν) ταινίες για το γιουτιούμπ. Οι εικόνες που προέκυψαν ήταν η πιο ξεκάθαρα συμβολική επίκληση του ταξικού χάσματος που έχουμε δει ποτέ μας. Αλληπάλληλα βίντεο με τρελλούς ακροδεξιούς της εργατικής τάξης και σόφρωνες αριστερούς της μεσαίας τάξης πήγαν από το ένα καλώδιο στο άλλο σαν τα αλίστου μνήμης βίντεο από τις περιπέτειες της Χρυσής Αυγής στις λαϊκές αγορές.<sup>16</sup> Ακολούθησαν κοινωνιολογικές αναλύσεις στα πλαίσια των οποίων ο «φασισμός» αναδείχθηκε για άλλη μια φορά ως βούρλισμα των φτωχών που θα θεραπεύσουν οι



Από τη συγκέντρωση διαμαρτυρίας Ρομά στη Νέα Κιο ΕΥΡΟΚΙΝΗΣΗ/ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΡΟΜΑ από παραπληροφόρηση

A- A+

Οκτώβριος 2020. Η πανελλαδική εξέγερση των Ρομά μετατρέπεται σε «κακή συνεννόηση», πενήντα νοματαίους και μια κόκκινη μπεμβέ. Σε κάθε περίπτωση, καμία σχέση με τα «μέτρα».

μικρομεσαίοι. Το πράγμα ολοκληρώθηκε με την επίκληση «πού, μα πού είναι η αστυνομία να τους μαζέψει.»

Η αριστερή πατοκομπιτίστικη δράση λειτούργησε ως σχεδιασμένη νομιμοποίηση αστυνομικών επιχειρήσεων ενάντια στην εργατική νεολαία. Στις 30 του Σεπτεμβρίου, η εντελής άσχετη με τα προηγούμενα, κατάληψη του ΕΠΑΛ Ευόσμου προχώρησε σε αυτό που αναμφίβολα είχε προβλεφθεί από την αστυνομία εξαρχής: αγνά λαϊκά μαθητικά μπάχαλα ενάντια στην αστυνομία που είχε κουβαληθεί μπροστά στο σχολείο. Τα μαθητικά μπάχαλα που στο παρελθόν θα είχαν αντιμετωπιστεί με κατανόηση, τώρα αντιμετωπίστηκαν με ξύλο, 38 προσαγωγές και οκτώ συλλήψεις.<sup>17</sup> Ο συστηματικός αστυνομικός αποκλεισμός της Δυτικής Θεσσαλονίκης κράτησε εβδομάδες. Ήταν παρόμοιος με αυτόν της καραντίνας. Μόνιμη παρουσία κλούβας, συστηματικές περιπολίες δικάβαλων, εξακρίβωση στοιχείων μόνο για μαυροντυμένους νεολαίους. Ετούτος ήταν ο Δεκέμβριος του 2008, όπως θα τον ήθελε το κράτος.

Υπήρχε όμως και μία διαφορά που βγάζει μάτι: Τώρα πια, ο αστυνομικός αποκλεισμός και η εξακρίβωση στοιχείων συνοδεύονταν από μεσήλικες αριστερούς που μοίραζαν βαρετές προκηρύξεις. Το αστυνομικό λοκντάουν είχε γίνει αντιφασιστικό λοκντάουν.

Δείτε το σαν αποτέλεσμα των πεπραγμένων μας κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων χρόνων. Θα νιώσετε καλύτερα.



Μπροστά σάπιος αριστερός και στο βάθος κλούβα. Η αντιεξέγερση στη Δυτική Θεσσαλονίκη, Φθινόπωρο 2021.

<sup>17</sup> Η αλλιώς, ο κόσμος που φτιάξαμε.

## 6. Το αισιόδοξο μέλλον

Ξεκινήσαμε εντοπίζοντας τη μοναδική πηγή αισιοδοξίας που απομένει. Λέμε για το γεγονός ότι όσο πιο τρομερά είναι τα σχέδια που καταστρώνονται εναντίον τους, τόσο οι κατώτερες τάξεις αποκτούν τη δύναμη να φτιάχνουν τον εαυτό τους και μαζί να φτιάχνουν την ιστορία. Κατά τα δύο τελευταία χρόνια συμμετείχαμε σε ένα τέτοιο φτιάξιμο.

Αναμφίβολα, η εργατική τάξη της χώρας βρέθηκε αντιμέτωπη με πρωτοφανή καταστολή. Η καταστολή δεν ήταν μόνο αστυνομική. Ήταν καταστολή διανοητική, με συστηματική λογοκρισία και ασφυκτική κυριαρχία της ρουφιανιάς, τόσο στο δημόσιο λόγο, όσο και στις σιωπηρές επιτελέσεις της καθημερινότητας. Ήταν καταστολή υλική, με αδυσώπητο σφίξιμο στους μισθούς, στους όρους εργασίας, στην καθημερινή ζωή.

Κι όμως. Αυτό που μας συνέβη έγινε κατανοητό από πολλούς και πολλές, με απρόσμενη διαύγεια. Και αντιμετωπίστηκε με απρόσμενους τρόπους. Καταλάβαμε το δημόσιο χώρο εκτοπίζοντας για πρώτη φορά τους μικροαστούς και τους αριστερούς. Μιλήσαμε για λογαριασμό μας με τρόπο που ακούστηκε από τις πλατείες μέχρι τα ΕΠΑΛ. Ανησυχήσαμε το ελληνικό κράτος, από την αριστερά του μέχρι την αστυνομία του, απλά κουνώντας το καπάκι της χύτρας που βράζει.

Και για δεύτερη φορά τα τελευταία δέκα χρόνια, αναγκάσαμε το κράτος να αλλάξει για να μας αντιμετωπίσει. Η δεξιά του κράτους αναγκάστηκε να αναθεωρήσει τους τρόπους της καταστολής μας. Η αριστερά του κράτους αναγκάστηκε να

εμφανιστεί σε όλο της το ρουφιάνικο μεγαλείο ως κρατικό εξάρτημα. Είναι η δράση μας, το φτιάξιμό μας, που αναγκάζει αριστερούς και δεξιούς να αναγαλλιάζουν μπροστά στο ταξικό χάρμα και να το υιοθετούν ως έχει. Να αναδύονται ως δύναμη πειθάρχησης και να αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους ως τέτοιο. Να υιοθετούν τον ταξικό ρατσισμό ως βασική τους ιδεολογία και τη μάχη με το έγκλημα ως βασική τους ενασχόληση. Όλο και περισσότερο λιάζονται ξεδιάντροπα μπρος στα έκπληκτά μάτια μας ως αυτό που είναι, δηλαδή κράτος. Γιατί εμείς τους αναγκάσαμε.

Αυτά καταφέραμε κατά τα τελευταία δέκα χρόνια. Τα επόμενα χρόνια βρίσκονται εμπρός μας. Η παγκοσμιοποίηση καταρρέει. Η δημιουργία εμπόλεμων κρατικών μπλοκ βρίσκεται στην ημερήσια διάταξη. Η κατάρρευση του διεθνούς εμπορίου και το ταυτόχρονο στήσιμο μιας πολεμικής οικονομίας, θα βιωθούν ως «στερησεις». Τις στερησεις θα τις υποστούν οι ίδιοι που τις υπέστησαν έως τώρα. Ο παγκόσμιος πόλεμος δεν γενέφει απλά· έχει μετατραπεί σε εύλογο ενδεχόμενο.

Καθώς αυτά συμβαίνουν, θα πρέπει να θυμόμαστε τα διδάγματα των δύο προηγούμενων χρόνων. Λέμε «να θυμόμαστε», γιατί η επίθεση που θα δεχθούμε θα έχει τη λήθη για βασικό της εργαλείο. Ήδη κινδυνεύουμε να ξεχάσουμε την ιστορία των δέκα τελευταίων χρόνων. Ήδη κινδυνεύουμε να ξεχάσουμε ακόμη και τα δύο τελευταία χρόνια, ακόμη και αν ποτέ τόσο πολλοί από εμάς δε συμμετείχαν αυτοπροσώπως και με τέτοιες δυνατότητες συλλογικής μνήμης σε τέτοιου είδους φτιάξιμο.

Ας υποθέσουμε όμως ότι, κόντρα σε λυτούς και δεμένους, εμείς θυμόμαστε. Θυμόμαστε τα δύο τελευταία χρόνια ως ιστορία εξέγερσης και αντιεξέγερσης. Αν υπάρχει κάποιο δίδαγμα να εξαχθεί από αυτή τη συλλογική μνήμη, είναι κατά τη γνώμη μας το εξής: οι μικρές μας απειθαρχίες έχουν πολύ περισσότερη αξία από όση τους αναγνωρίζεται. Είναι από μόνες τους ικανές να συγκλονίσουν τον κόσμο, να αναγκάσουν τους κυρίαρχους να αλλάξουν για να τις αντιμετωπίσουν. Η οργάνωσή τους, η οργάνωση της απειθαρχίας, είναι έργο απέραντο. Αλλά το πρώτο τμήμα αυτού του έργου είναι και η βασική του προϋπόθεση: να μην ξεχνάμε. Αυτή η προϋπόθεση βρίσκεται εντός των δυνατοτήτων μας.

Να μην ξεχνάμε ότι εμείς φτιάχνουμε την ιστορία μας και την ιστορία. Ξεκινώντας από αρχικές συνθήκες που δεν επιλέξαμε. Ανέναντι σε έναν αντίπαλο που όσο θέλει την καταστροφή μας, τόσο δεν μπορεί να ζήσει δίχως εμάς. Που αναγκάζεται να αλλάξει γιατί δεν μπορεί να μας εξαφανίσει.

Αυτή η μνήμη θα φτιάξει εμάς. Θα φτιάξει και τον καινούριο κόσμο.

Ας είμαστε αισιόδοξες.

Και ας μην ξεχνάμε.

1. «Φασισμός και αντιφασισμός σήμερα: στη μαλακία, στη θεωρία και στην πράξη», *Antifa* #33, 10/2012.
2. Σχετικά μπορεί να δει κανείς το *Αυτονομη Antifa, Επιτροπές κατοίκων: Κατάδοση στο μέλλον του ελληνικού φασισμού*, Αθήνα, 2012.
3. Κυριακός Μπιστοτάκης, «Πλαστικό χρήμα ή μετρητά;», *Καθημερινή*, 2/8/2015. Ευγενία Τζώρτζη, «Ουρές συνταξιούχων στα καταστήματα των τραπεζών», *Καθημερινή*, 1/4/2020. Η οικονομική λειτουργία του «πλαστικού χρήματος» εξηγήθηκε παραπάνω, αλλά μπορεί κανείς να ανατρέξει στο «Οικονομία, πειθαρχία και εθνικοσοσιαλισμός: αναγκαίες επιδιορθώσεις στην έως τώρα περιγραφή του ιού», *Antifa* #76, 7/2021.
4. «Αφού είμαι ΕΠΑΛ με μαλάκα: Καταλήψεις, μάσκες και η ανάδυση των αντικοινωνικών», *Antifa* #72, 10/2020. Όλα τα αποσπάσματα είναι από αυτό το κείμενο.
5. Νίκος Αρπατιέλος, «Οι μαθητές έχουν δίκιο», *ΕφΣυν* 26/09/2020.
6. «Θέλαμε απλώς να υπερασπιστούμε την καθημερινότητα των ζωών μας», *Antifa* #71, 7/2020.
7. «Ο κόσμος που ήξερες πάει, κοίτα τις λάμπες, άκου τους κρότους: Οι αυτόνομοι μέσα στο περιβάλλον της έκτακτης ανάγκης», *Antifa* #73, 12/2020. Όλα τα αποσπάσματα αυτής της ενότητας είναι από το ίδιο.
8. «Ο Ασρόπυργος είναι η σημερινή της χώρας, αν γίνει lockdown θα παραλύσει», *ethnos.gr*, 17/12/2020.
9. «Lock Town», EXDS4 ft Flow, <https://www.youtube.com/watch?v=k3TNHCmXWns>.
10. «Ο κόσμος που ήξερες...», ό. π..
11. Διαλεκτή Αγγελή, «Εξέγερση Ρομά από παραπληροφόρηση», *Εφημερίδα των Συντακτών*, 12/10/2020. Δεν το θυμόσασταν, ε; Είναι γιατί αυτοί που ανέλαβαν το θάψιμο ήταν όντως... Διαλεκτή.
12. «Θέλαμε απλώς να υπερασπιστούμε την καθημερινότητα...», ό. π..
13. Στο ίδιο
14. «Μαρτυρία από Ν. Σμύρνη: Θα σας γράψουμε γιατί έτσι θέλουμε, τα παράπονά σας στον Χαρδαλιά», *Tvxs.gr*, 8/3/2021.
15. «Τα μέλη της κεντρικής επιτροπής που εκλέχτηκαν από το 2ο συνέδριο του Σύριζα», <https://www.syriaza.gr/page/kentrikh-epitroph.html>, 9/10/2020.
16. Γι' αυτά τα καλοκαιρινά video του 2012 και τη λειτουργία τους, δες «Viral», *antifa* #33, 10/2012, εδώ <https://autonomeantifa.gr/viral-dimosieythike-sto-periodiko-antifa-33-oktov/>
17. «ΕΠΑΛ Ευόσμου: Οκτώ συλλήψεις για επεισόδια, οι πέντε ανήλικοι», *iefimerida.gr*, 1 Οκτωβρίου 2021.